

урок образотворчого мистецтва у 6 класі

Тема: Битва на морі

Вчитель: Андрєєва Ж.В.

Батальний жанр

(від французького слова «баталле» - «битва»)

Галузь образотворчого мистецтва, присвячена темам війни і військового життя.

Він тісно пов'язаний з історичним жанром, але є старшим за нього - атаки хоробрих воїнів зображували вже первісні художники.

Єгипетське військо в поході

Зображення баталій дійшло до нас у давніх рельєфах, розписах, книжкових мініатюрах, гобеленах тощо.

Дюбій грецького та перського війна. Зображення на давньогрецькому посуді.

**Використання
«грецького вогню»
Середньовічна мініатюра**

На них поширені сюжети зі сценами сухопутних або морських битв, військових походів, а також армійський побут різних епох.

Різноманітні алегоричні та символічні твори, що прославляли образ царя переможця, були поширені в мистецтві Давнього Сходу.

Скіфській
гребінь

Відбиток особистої печатки Дарія I

Перські вояки. Мозаїчний рельєф
із царського палацу в Сузах.
Близько 500 р. до н. е.

Митці Давньої Греції і особливо Давнього Риму залишили численні й дуже детальні «розповіді» про війни (головним чином, звичайно, славетні завоювання) античного часу.

Колонна імператора Трояна в Римі та її фрагмент.
Споруджена Близько 114 р.

Каменя (вирізьблене на камені рельєфне зображення), що прославляє Октавіана Августа. 1 ст. н. е.

Битва Александра Македонського з перським царем Дарієм III біля м. Ісс.
Фрагмент мозаїки з будинку Фавна в Помпеях. Друга половина 2 ст. до н. е.

Рельєф із саркофага Александра із Сідону. Сідон (Ліван). 325–311рр до н.е.
Зображує битву при Іссі. Один із прикладів батального жанру.

В епоху Середньовіччя війна (або турніри - у мирні часи) стала чи не головним заняттям королів та лицарства.

Звичайно, численні мініатюри, рельєфи і гобелени відтворюють найцікавіші, на думку замовників і митців, епізоди середньовічних війн.

Рицарський турнір. 1561 р.

Облога міста
Козельськ у 1238 р.
Мініатюра X V I ст.

Битва Хлодвіга з вестготами.
Мініатюра XIV ст.

Значу історичну і мистецьку цінність становить стародавній гобелен із міста Байо (Франція).

На ньому зображені сцени пов'язані із захопленням Англії Вільгельмом Завойовником в XI ст.

▼ Килим з Байо (фрагменти)

Остаточне формування батального жанру відбулося у XV – XVI ст.

Тріумф смерті. 1565 р.
Пітер Брейгель Старший

Одним із перших зразків батального жанру є триптих Паоло Учелло «Битва під Сан-Романо», присвячений бойовим діям між Флоренцією і Сієною в 1432 р. Цей твір прикрашав залу в палаці Медічі.

В академічній ієрархії жанрів батальний жанр посідав досить почесне місце. У XVII-XVIII ст. до нього звертається чимало славетних митців, зокрема Пітер Пауель Рубенс, Дієго Веласкес та ін.

Дієго Веласкес. Сдача Бреды. 1634–1635

Рембрандт. «Ночной дозор» (1642)

Лише в ХІХ ст. ставлення до батального жанру починає змінюватися. Художники дедалі частіше зображують непарадний, буденний, важкий і страшний бік війни.

Альбрехт Адам
Наполеон в горящей Москве. 1841

Юлиуш Косак Татарський танок

І. К. Айвазовський. Синопський бій

В. Сімпсон. Британські кораблі в Балаклавській бухті.
Літографія. 1855 р.

В. К. Стенфілд. Трафальгарська битва. 1836 р.

Дуже трагічні твори залишили художники про Першу і Другу світові війни («Герніка» Пабло Пікассо). Вони одночасно підкреслюють вражаючу мужність і гідність звичайних людей, їхню здатність до подвигу і самопожертви.

В Україні завжди пам'ятали про славетні часи Київської Русі та козацтва. Численні митці, і перш за все Тарас Шевченко, зверталися до історичних сюжетів.

О. Данченко. Ілюстрація до «Кобзаря» Т. Шевченка.

М. Самокиш. Битва Максима Кривоноса з Єремією Вишневецьким.

С. Васильківський. Сторожа запорозьких вольностей

Відомими українськими баталістами були живописець М. Самокиш, графіки М. Дерегус, О. Данченко.

Практичне завдання

Намалюйте композицію «Козаки на морі» (акварель).

Поради:

Продумайте сюжет композиції козацьких човнів (чайок) на морі. Намітьте обриси кораблів, поступово їх деталізуйте. Зобразіть бурхливі хвилі та грізні хмари, які суголосні героїчній події.

Зразок малюнка

Зворотній зв'язок:

- 1. Human – чат.**
- 2. Viber: 0984971546**
- 3. e-mail:**
zhannaandreeva95@ukr.net